CODI ÈTIC I DE CONDUCTA

Institució CERCA

CERCA Centres de Recerca de Catalunya

Barcelona, 19 de maig de 2025

1. ÍNDEX

1. Índex 1
2. Introducció 2
3. Àmbit d'aplicació 3
4. Principis rectors 3
   I. Defensa i garantia dels drets humans 3
   II. Integritat científica, bones pràctiques i ètica en la recerca 3
   III. Igualtat de tracte i no discriminació 5
   IV. Equitat de gènere i incorporació de la perspectiva feminista 5
   V. Garantia dels drets lingüístics 6
   VI. Transparència, ciència oberta i millora de la qualitat de vida de la societat 6
   VII. Ètica en l'ús de la intel·ligència artificial 7
5. Implementació i compliment 8

2. INTRODUCCIÓ

La Fundació Institució dels Centres de Recerca de Catalunya (I-CERCA) i els centres CERCA tenen el compromís de promoure una recerca d'excel·lència amb l'objectiu final de transferir aquest coneixement a la societat. Per a què això sigui possible, la recerca ha d'estar fonamentada des del seu inici en els principis ordenadors de respecte als drets humans, la igualtat de tracte i no discriminació, la perspectiva de gènere i interseccional, la integritat científica i el millorament de la qualitat de vida de la societat.

A més, tot el sistema CERCA forma part del sector públic de la Generalitat de Catalunya. Aquest fet obliga a una major autoexigència respecte la pròpia conducta i el compliment de principis ètics, per garantir l'avenç del conjunt de la societat en base al coneixement, la ciència i el respecte als principis democràtics.

Així mateix, aquest Codi Ètic i de Conducta s'inspira en els principis establerts en la Carta Europea de l'Investigador, en el Codi de Conducta per a la Contractació d'Investigadors de la Comissió Europea i en la Llei 9/2022, del 21 de desembre, de la ciència. Aquesta normativa esmentada, conjuntament amb tot el cos normatiu català d'aplicació, i el present codi ètic i de conducta estableix el marc jurídic, de treball i de conducta que ha de guiar i inspirar l'activitat dels professionals dels centres CERCA i de la I-CERCA, així com la pròpia activitat d'aquests centres i institucions a nivell global.

3. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Aquest codi ètic i de conducta és d'aplicació al conjunt del personal propi i col·laborador dels centres CERCA i de la I-CERCA, independentment de la seva categoria i àmbit professional.

L'assumpció de les obligacions inherents d'aquest codi ètic i de conducta a cadascun dels centres es realitzarà mitjançant la signatura de les direccions i gerències de cadascun dels centres i aquesta s'entendrà subsidiàriament estesa al conjunt del personal del centre corresponent.

4. PRINCIPIS RECTORS

I. Defensa i garantia dels drets humans i democràtics.

La I-CERCA, els centres CERCA i tot el seu personal propi i adscrit es comprometen en la defensa, garantia i ampliació dels drets humans i democràtics. Així mateix, tot el sistema CERCA es compromet a incorporar la perspectiva de la garantia d'aquests drets de forma transversal en les seves tasques i responsabilitat laborals.

Tots els membres del sistema CERCA tenen dret a no ser discriminats per motiu de lloc de naixement, origen racial o ètnic, ideologia, llengua, religió, sexe, identitat o expressió de gènere, edat, discapacitat, estatus socioeconòmic o per qualsevol altra circumstància personal o social, amb l'única condició de respectar les normes democràtiques.

La conducta de tots els membres del sistema CERCA ha de ser ajustada a les normes democràtiques. Amb màxim respecte per la diferència i l'acceptació de la discrepància en les relacions interpersonals als centres CERCA.

Els responsables dels centres i els membres del sistema CERCA han de defensar i garantir el dret a la igualtat i el respecte per la diversitat, així com prendre les mesures necessàries per evitar la discriminació, la intolerància o les traves al lliure debat en el si dels centres CERCA.

II. Integritat científica, bones pràctiques i ètica en la recerca.

Els centres CERCA tenen com a objecte principal la recerca d'excel·lència i el seu impacte en la societat. Aquests objectius en cap cas es poden confrontar al respecte i defensa dels drets i principis democràtics.

El personal investigador dels centres CERCA treballarà per conduir la recerca amb la integritat que un centre d'excel·lència internacional requereix, evitant qualsevol forma de mala praxi científica. Així mateix, caldrà assegurar que totes les dades i resultats de la recerca siguin precisos, verificables i presentats de forma honesta.

En el desenvolupament de la seva activitat, els centres CERCA i el seu personal investigador garantiran l'aplicació de les bones pràctiques basades en els principis fonamentals d'integritat en la recerca expressats en el document "The European Code of Conduct for Research Integrity" publicat per ALLEA[1] i adoptat, entre d'altres, per la Comissió Europea. Aquests principis inclouen:

- **Fiabilitat** per a garantir la qualitat de la recerca reflectida en el disseny, la metodologia, l'anàlisi i l'ús dels recursos.

- **Honestedat** en el desenvolupament, realització, revisió, presentació i comunicació de la recerca de manera transparent, justa, completa i imparcial.

- **Respecte** pels col·legues, els participants en la recerca, els subjectes de la recerca, la societat, els ecosistemes, el patrimoni cultural i el medi ambient.

- **Responsabilitat** respecte a la recerca des de la idea fins a la publicació, per la seva gestió i organització; per la formació, supervisió i mentoria; i pels seus impactes socials més amplis.

Tota la recerca científica dels centres CERCA respectarà rigorosament la legislació aplicable en matèria de propietat industrial i intel·lectual.

Tot el personal de direcció i investigador declararà qualsevol possible conflicte d'interessos que puguin influir en la recerca o en el desenvolupament de les seves tasques de direcció o gerència.

[1] The European Code of Conduct for Research Integrity. Revised Editiion 2023. ALLEA|All European Academies, Berlin 2023.

III. Igualtat de tracte i no discriminació.

La I-CERCA i el conjunt dels centres CERCA hauran de garantir la igualtat d'oportunitats de tot el personal propi i adscrit i vetllar per l'equitat en el tractament de les persones i la distribució dels recursos.

Tot el sistema CERCA promourà el treball respectuós i sense discriminacions en un entorn lliure de tota conducta abusiva, hostil o ofensiva sense tolerar cap tipus de discriminació per raó de raça, ètnia, nacionalitat, origen social, edat, sexe, orientació sexual o identitat de gènere, estat civil, opinions polítiques o militància sindical, religió o qualsevol altra condició personal, física o social.

Així mateix, s'evitarà tota mala praxi professional en relació a situacions d'abús de poder. Com per exemple, mostrar interès per establir relacions sexoafectives entre persones jeràrquicament inferiors, ja sigui en l'àmbit acadèmic o de la gestió.

Els òrgans de govern i les persones responsables dels centres CERCA hauran d'establir les mesures pertinents per a què no es produeixi cap discriminació i siguin igualment respectats els mèrits i la competència de cadascun dels seus membres.

IV. Equitat de gènere i incorporació de la perspectiva feminista.

La I-CERCA, els centres CERCA i tots els seus membres hauran de treballar per incorporar la perspectiva feminista en l'exercici de la seva feina i en les relacions amb tot el personal propi i extern que treballi als centres. Es promouran accions i formacions orientades a incorporar la perspectiva feminista i fomentar l'equitat de gènere en el si de les organitzacions.

Tot el sistema CERCA treballarà per incorporar les mesures adequades per garantir la salut i la seguretat en el lloc de treball, oferir condicions de treball segures i estables, promoure la coresponsabilitat de la cura mitjançant mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral, a través de l'establiment d'horaris laborals racionals que afavoreixin l'equilibri entre la vida personal i familiar; en especial, les accions de conciliació hauran d'adoptar una perspectiva de gènere i feminista, com ara respectar permisos de maternitat i paternitat i de lactància.

Totes aquestes mesures es desenvoluparan amb l'objectiu d'eliminar sostres de vidre, eliminant també els biaixos de gènere en la retribució de categories

professionals i implementar mesures d'acció i discriminació positiva que tendeixin a la reducció de les bretxes salarials, la segregació vertical i horitzontal i la tisora de gènere.

Els responsables de la I-CERCA i dels centres CERCA treballaran per desplegar i donar a conèixer l'estratègia d'igualtat de gènere en la ciència.

V. Garantia dels drets lingüístics.

Com a integrants del Sector Públic de la Generalitat de Catalunya, la I-CERCA, els centres CERCA i tot el seu personal propi i adscrit promouran el català com a llengua d'ús normal i habitual dels centres, en tant que llengua pròpia de Catalunya.

Tot el sistema CERCA es compromet a fer una gestió correcta i sostenible del multilingüisme existent en els centres de recerca, garantint en tot moment els drets lingüístics d'acord amb la legislació aplicable i amb especial atenció a la protecció del català com a llengua oficial pròpia de Catalunya, a l'occità com a llengua pròpia de l'Aran i oficial a Catalunya i a la llengua de signes catalana (LSC) com a llengua pròpia de les comunitats signants de Catalunya.

Els centres CERCA i la pròpia I-CERCA treballaran en la tutela dels drets lingüístics també amb l'objectiu de democratitzar l'accés a la producció científica en diferents llengües i per a la promoció de la ciència ciutadana.

Els responsables de la I-CERCA i dels centres CERCA es comprometen a donar a conèixer i complir els objectius i mesures establertes en el Pla d'enfortiment de la llengua catalana en el sistema universitari i de recerca de Catalunya i en la Guia per a l'elaboració de criteris per a la gestió del multilingüisme als centres de recerca.

Els responsables de la I-CERCA i dels centres CERCA es comprometen a fomentar l'aprenentatge i ús de la llengua catalana, així com a donar a conèixer la realitat lingüística del país.

VI. Transparència, ciència oberta i millora de la qualitat de vida de la societat.

La I-CERCA, els centres CERCA i tot el seu personal adscrit i propi es compromet amb la millora de la qualitat de vida de la societat catalana,

facilitant l'accés de la ciutadania a ser productora, objecte i usuària del coneixement que es genera.

Per assolir aquests objectius, els centres CERCA i el seu personal investigador, propi i adscrit, treballaran per garantir la generació de dades adaptades als principis FAIR (cercables, accessibles, interoperables i reutilitzables), promouran la ciència ciutadana i contribuiran a la capacitació de la societat per a què puguin participar en el procés de recerca.

El conjunt del sistema CERCA promourà la transparència i el retiment de comptes en tot el procés científic i en el conjunt de la seva activitat com a principis i eines que promouen i faciliten la transferència de coneixement i el diàleg amb la societat.

El conjunt del sistema CERCA treballarà per desplegar i aplicar les mesures i objectius establerts en el Pla estratègic d'innovació i transferència del coneixement de Catalunya i l'estratègia catalana de ciència oberta, sempre d'acord amb els principis que defensa la recomanació de la UNESCO en ciència oberta.

VII. Ètica en l'ús de la intel·ligència artificial.

La I-CERCA, els centres CERCA i tot el seu personal propi i adscrit hauran de tenir present i complir les obligacions derivades del Reglament d'Intel·ligència Artificial (RIA) i del Reglament (UE) 2016/679 del Parlament Europeu i del Consell de 27 d'abril de 2016 relatiu a la protecció de les persones físiques en el que respecta al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades i pel que es deroga la Directiva 95/46/CE.

Tot el personal membre del sistema CERCA que faci ús d'eines d'intel·ligència artificial treballarà per conèixer, incorporar i donar a conèixer els principis rectors de la normativa existent. Especialment, pel que fa a la transparència i explicabilitat, la justícia i equitat, la seguretat i no maleficència, la responsabilitat i tutela de la propietat intel·lectual, el rendiment de comptes, la privacitat, l'autonomia i la sostenibilitat.

Tots els membres del sistema CERCA treballaran per tenir especial cura pel que fa a la defensa dels drets humans, la igualtat de tracte i la no discriminació en el desenvolupament, proveïment, comercialització i ús de la intel·ligència artificial.

El personal responsable de la I-CERCA i dels centres CERCA treballaran en col·laboració amb els organismes responsables i experts per formar i capacitar al seu personal en el desenvolupament, proveïment, comercialització i ús ètic de la intel·ligència artificial.

5. IMPLEMENTACIÓ I COMPLIMENT

La direcció de la I-CERCA i el personal de direcció i de gerència dels centres CERCA hauran de signar la seva adhesió i la de les pròpies organitzacions a aquest codi un cop inicïn les seves responsabilitats.

El personal directiu dels centres CERCA i de la I-CERCA, així com el personal responsable en matèria de formació si n'existís, treballaran per donar a conèixer aquest codi ètic i els principis que l'inspiren.

L'òrgan de govern de cada centre i les persones signants d'aquest codi ètic i de conducta vetllaran pel seu compliment.

Aquest codi ètic es revisarà de forma periòdica per assegurar la seva aplicabilitat i efectivitat en resposta als reptes i realitat vigents en el sistema de recerca de Catalunya i concretament en el sistema dels centres CERCA.

Els 7 compromisos CERCA amb l'ètica i la bona conducta.

I. Defensa de la garantia dels drets humans i democràtics.
II. Integritat científica, bones pràctiques i ètica en la recerca.
III. Igualtat de tracte i no discriminació.
IV. Equitat de gènere i incorporació de la perspectiva feminista.
V. Garantia dels drets lingüístics.
VI. Transparència, ciència oberta i millora de la qualitat de vida de la societat.
VII. Ètica en l'ús de la intel·ligència artificial.

Carles Esquerre Victori - DNI 39314899X (TCAT)

Digitally signed by Carles Esquerre Victori - DNI 39314899X (TCAT)
DN: C=ES, O=Fundació Institut d'Investigació en Ciències de la Salut Germans Trias i Pujol (IGTP), OID.2.5.4.97=VATES-G60805462, OU=Treballador públic de nivell mig, SN=Esquerre Victori - DNI 39314899X, G=Carles, SERIALNUMBER=IDCES-39314899X, CN=Carles Esquerre Victori - DNI 39314899X (TCAT)
Reason: I am the author of this document
Location: your signing location here
Date: 2025-09-09 11:27:19
Foxit PhantomPDF Version: 9.7.5

40331068Q JORDI BARRETINA (R: G60805462)

Firmado digitalmente por 40331068Q JORDI BARRETINA (R: G60805462)
Fecha: 2025.09.09 12:25:48 +02'00'